

ΩΡΙΜΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Πρωτογενής	παραλαβή αγαθών απευθείας από τη φύση (η γεωργία, η κτηνοτροφία, η αλιεία και η δασοκομία). Τα ορυχεία κατατάσσονται είτε στον πρωτογενή είτε στον δευτερογενή τομέα.
Δευτερογενής	παραγωγή αγαθών τα οποία προέρχονται από τη μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα (η βιοτεχνία, η βιομηχανία και οι κατασκευές).
Τριτογενής	παροχή υπηρεσιών (η νοσοκομειακή φροντίδα, οι νομικές συμβουλές, η εκπαίδευση, το εμπόριο, οι μεταφορές, οι επικοινωνίες, οι τραπεζικές συναλλαγές, ο τουρισμός, καθώς και η κρατική μέριμνα για την παραγωγή άυλων αγαθών ωφέλιμων στο κοινωνικό σύνολο, όπως είναι η υγεία, η διοίκηση, η εκπαίδευση, η ασφάλεια κ.ά.).

ΠΗΓΗ: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B106/382/2534,9819/>

Το σύστημα οικονομικής οργάνωσης με κέντρο την διαχείριση και επένδυση κεφαλαίων ονομάστηκε **κεφαλαιοκρατία ή καπιταλισμός**.

- Η ανάγκη συγκέντρωσης τεράστιων χρηματικών ποσών, για να ιδρυθούν μεγάλες βιομηχανίες, οδήγησε στη δημιουργία εταιρειών με τη συμμετοχή πολλών κατόχων ή διαχειριστών χρήματος.
- Το κεφάλαιο (η αξία από τα στοιχεία περιουσίας) αυτών των επιχειρήσεων εκφραζόταν/επιμεριζόταν σε μετοχές (:μερίδια με αξία).
- Μεγάλες τράπεζες συγκέντρωναν κεφάλαια, τα οποία δάνειζαν σε επιχειρηματίες με τόκο.
- Σταδιακά, οι συγχωνεύσεις (:ενώσεις) εταιρειών δημιουργούσαν τεράστιες επιχειρήσεις που κυριαρχούσαν στην αγορά (μονοπώλια ή ολιγοπώλια).

Κύρια γνωρίσματα της **εκβιομηχάνισης** (: της οργάνωσης της οικονομίας με κέντρο την βιομηχανία) ήταν:

- Χρησιμοποιήθηκαν εκτεταμένα νέα τεχνικά μέσα (κυρίως η ατμομηχανή).
- Αξιοποιήθηκαν νέες μορφές ενέργειας: αρχικά ο άνθρακας και στην συνέχεια ο ηλεκτρισμός ως πηγή ενέργειας για τους ηλεκτρικούς κινητήρες και ως μέσο φωτισμού και το πετρέλαιο ως καύσιμο κινητήρων.
- Συγκεντρώθηκαν πολλοί εργαζόμενοι στα εργοστάσια.
- Εφαρμόσθηκαν καινοτομίες στην μεταλλουργία και η χημεία διαδόθηκε από τον χώρο του εργαστηρίου στη μαζική παραγωγή (σε βαφές, λιπάσματα, φάρμακα, πλαστικές ύλες, ψυγεία, εκρηκτικά).
- Κύριοι πόλοι εκβιομηχάνισης ήταν η υφαντουργία και η μεταλλουργία.

Στις μεταφορές, ο σιδηρόδρομος εξελίχθηκε με βελτιώσεις από τις ατμομηχανές στην κατασκευή ηλεκτροκίνητων τραμ και αστικών υπόγειων ηλεκτρικών σιδηροδρόμων (μετρό). Η χρησιμοποίηση ατμομηχανής για την κίνηση στη θάλασσα οδήγησε στο σιδερένιο ατμόπλοιο που αντικατέστησε το ξύλινο ιστιοφόρο πλοίο. Η εξέλιξη των κινητήρων και η ενσωμάτωσή τους σε οχήματα είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία του αυτοκινήτου, αλλά και τον πειραματισμό στην δημιουργία ιπτάμενων μηχανών, των πρώτων αεροπλάνων.

Συντελέστηκε η επανάσταση των μέσων μετάδοσης ήχου σε μεγάλες αποστάσεις (ηλεκτρικός τηλεγράφος, τηλέφωνο, ασύρματος, τηλεγράφος).

Κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της Βιομηχανικής Επανάστασης

Οι **γαιοκτήμονες** στην Βρετανία συμμετείχαν σε επιχειρήσεις με επένδυση χρημάτων, στην Γαλλία δεν ενδιαφέρθηκαν για επιχειρήσεις, στην ανατολική και μεσογειακή Ευρώπη παρέμεναν πανίσχυροι, επειδή η βιομηχανία δεν ήταν πολύ διαδεδομένη.

Οι **αστοί** ήταν η κυρίαρχη τάξη. Διακρίνονταν σε 3 ομάδες:

- τους μεγαλοαστούς (βιομηχάνους, μεγαλεμπόρους, τραπεζίτες),
- τους μεσοαστούς (βιοτέχνες, ελεύθερους επαγγελματίες),
- τους μικροαστούς (δημοσίους και ιδιωτικούς υπαλλήλους).

Οι **αγρότες** αποτελούσαν την πλειονότητα των Ευρωπαίων κατά τον 19ο αιώνα και ζούσαν υπό εξαιρετικά ασταθείς συνθήκες, εκτεθειμένοι στις διαθέσεις των μεγαλοκτηματιών και στις διακυμάνσεις των τιμών. Η φτώχεια και η στέρηση γης για καλλιέργεια ανάγκαζαν τους αγρότες να γίνουν βιομηχανικοί εργάτες.

Οι **εργάτες**, άνδρες/γυναίκες/παιδιά, αυξάνονταν όσο αναπτυσσόταν η βιομηχανία. Εργάζονταν 12-16 ώρες καθημερινά, δίχως μια ημέρα ανάπαυσης, με μισθούς πείνας. Ζούσαν σε μικρά και ανθυγιεινά σπίτια και πέθαιναν νέοι.

Μετά το 1830 οι εργάτες άρχισαν να διεκδικούν την ικανοποίηση αιτημάτων, όπως η 8ωρη εργασία. Την 1/5/1886 μια εργατική απεργία στο Σικάγο των ΗΠΑ με αίτημα την 8ωρη εργασία κατεστάλη αιματηρά.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, το εργατικό κίνημα είχε πετύχει:

- την μείωση των ωρών εργασίας σε 10,
- την δημιουργία ταμείων ασφάλισης που στήριζαν οικονομικά τους εργάτες σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ασθένειας ή απόλυσης,
- την υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας με τους εργοδότες που όριζαν τις κατώτερες αμοιβές προστατεύοντας τους εργάτες, σε κάποιο βαθμό, από την υπερεκμετάλλευση.